Ч. 137. Львів, неділя, дня 19. червня (2. липня) 1905. Річник IX.

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цілий рік . . . 20 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . 5 кор
на місяць . . . 1·70 кор

За границею.

на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків

Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Ex lex в Австриї і в Угорщинї.

(×) Угорске пересиленє спричинило небувалу запутанину не лише в краях угорскої корони, але довело також до великої запутанини у взаєминах між Угорщиною і Австриєю. З кінцем червня н. ст. скінчила ся правосильність цїсарскої постанови що до квоти, яку обидві половини монархії австро-угорскої мали платити на спільні видатки державні. Сю квоту установляє або ухвала обидвох парляментів затверджена монархом, або наколи парляменти єї не ухвалять — цїсарска постанова. Австрийска рада державна вибрала квотову депутацию, одначе она не могла перевести пересправ з угорскою депутациєю, позаяк угорский сойм відрочено і там не дійшло до вибору квотової депутациї. Отже позаяк не було спроможно парляментарною дорогою установити висоти квоти на спільні видатки державні, оставала ще до того лише дорога цїсарскої постанови. Тимчасом мінїстерство Феєрварого заявило на запитанє в тій справі австрийскому правительству, що оно зложить потрібну квоту на спільні потреби державні на основі дотеперішнього ключа квотового, одначе не буде виєднувати монаршої постанови і домагало ся, щоби й Австрия подібно полагодила сю справу.

Сей поступок угорского правительства викликав в кругах посольских австрийских поважні сумнїви, позаяк доси сю справу рішала або парляментарна ухвала або цїсарска постанова і мінїстер скарбу мав певну підставу до виплати потрібної квоти, а в иншім случаю не міг нічим оправдати такої виплати. Певно, що в Угорщинї настали виїмкові відносини і там навіть не вибрано квотової депутациї, алеж справедливо підношено заміт, що виплата угорскої частини квоти послїдує на основі доброї волї теперішнього правительства, котре не має до того найменшого уповажненя і наколиб оно уступило, моглоб слїдуюче правительство таку виплату заперечити. Справедливо зазначувано се з боку послів австрийских в комісиї, що австрийский мінїстер не має права без парляментарної ухвали або цїсарскої постанови робити такі значні видатки і що таке неконституцийне поступованє могло би в будуччинї довести до всяких надуживань. Виринули отже ріжні внесеня, одно, щоби окремим законом уповажнити до виплати мінїстра скарбу (але сему супротивляли ся инші, позаяк із сего можна би висновувати, що дотеперішню квоту уважає державна рада справедливою), друге, щоби перевести основну ревізию взаємин між Австриєю а Угорщиною, а знов инше, щоби приняти до відомости замір австрийского правительства, котре з огляду на трудне положенє угорского мінїстерства не бажає причиняти ся до більшої ще запутанини і наміряє також зложити потрібну квоту на спільні видатки державні без цїсарскої постанови, але крім того щоби візвати австрийске правительство до як найскоршого докладного означеня ключа квотового. Справедливо зазначувано з боку послів в комісиї, а те саме і в дневникарстві, що через угорский розлад непотрібно вганяє ся Австрию, де в останних часах поправили ся парляментарні відносини, в стан ex lex. Супроти того однак зазначив мінїстер-президент, що правительство приймає всю вагу великої одвічальности на себе, а не бажаючи доводити до ще більшого заостреня супротивляє ся окремому законови, а годить ся на резолюцию д-ра Бобжиньского, щоби правительство як найскорше постарало ся о докладне означенє квоти. Субкомітет вибраний в тій цїли згодив ся на ту форму предложену правительством з резолюциєю д-ра Бобжиньского, а нема сумнїву, що й комісия а відтак і палата прийме сю ухвалу субкомітету. Тим способом субкомітет ухвалою сею зазначив своє довірє, яке покладає в теперішнім правительстві в тій надії, що оно не зробить нічого в некористь інтересів сеї половини держави.

Бунт на морю.

Вже вчера ми висловили сумнїв, чи в виду дизорґанїзациї в російскім війску та маринарцї, вислані з Севастополя кораблї против «Потемкина» не прилучать ся скорше до бунтівщиків. І справдї нинїшні телеґрами потверджують сей здогад. З Петербурга доносять приватно, що на трех кораблях, висланих против «Потемкина» моряки підчас плавби збунтували ся, вимордували всїх офіцирів, обняли самі команду над кораблями і наміряють получити ся з «Потемкином». Надто доносять з Севастополя, що на 4 кораблях, остаючих в пристани, вибухнув бунт залог. Два з них вирушили на повне море, щоби получити ся з кораблем «Потемкин». Вчера вечером товпа в Севастополи зрабувала комплетно два величезні цлові шпіхлїрі. Уряди податкові, банки, публичні будинки окружені війском.

Сильвестер Яричевский.

„Чорна смерть“.

В самотній, душній комнатї лежить він у тихім ожиданю єї — смерти. Коло него сидить одна сестра милосердя. Нїкого більше. Перед самотною комнатою ще одна пуста, по нїй похожає друга сестра, молячись. Перед домом — віддалїк — ступають два сторожі, вважаючи, щоби нїхто не переступав границї зазначеної линвою, бо там — у тім душнім просторі повіває білою хустою мара смерти...

Хорий глядить півотвертими очима на сьвіт — радше на понурі півтїнки комнати. В мозку засьвітила память своє лучиво і приводить йому образи минувшини й того, що з ним склало ся...

Далеко — на східнім півдни — велике, гамірне місто. В йому жалібні киреї — у вдовж, у шир... Чутно плач, охи, стони; слїдно на людских лицях переляк. Метушня, біганина...

«Чорна смерть» іде, пошесть, пошесть!..

Сотками людий денно пожирає розрите, темне лоно землї. Нї прощати ся їм, нї зложити послїдного поцїлунку на устах дорогих осіб — лише вмирати, як найскорше вмирати і хто в землю, хто в огонь... І попелу їх не ткнути, бо в йому, як пекуча іскра, укриває ся зародок смерти; бо з попелу воскресає вона як фенїкс і нищить, нищить...

Проміж хорими ходять люди. Чужа їх мова, чужий обичай тай убраньство дивнеє: довгі, полотняні, білі загортки, политі сильно воняючим плином, голови в круглих масках з великими отворами очними — се щось немов у морских нурців — і в устах тай під носом вата.

Глядять тоті люди на хоробу, на смерть бідаків, нахиляють ся з часта над ними й записують щось у книжочках, що їх носять зі собою.

Хиба се помічники «чорної смерти«?...

Нї, се вороги єї — се лїкарі!

Зїхали вони сюди з далекого, цивілїзованого Западу, побачити страшну переможницю, пізнати єї з близька, розслїдити єї силу, розглянути ся в єї оружю, а потому вернути до своїх країн зі щиптами єї страшної, пекольної отрути — щиптами так дрібними, що не догляне їх людске вільне око — розібрати ті щипти з помочию усего арсеналу ума, людскої мисли і станути грізно — оборонно до борби зі страшним неприятелем за житє мілїонів веселих і смутних єстеств, за всю людскість...

Се шпіони людскости в таборі престрашного ворога...

І він межи ними...

З якими він надіями вертав над синїй Дунай, у веселу Віндобону! — — —

* * *

На лици хорого лїкаря заблис усьміх, як сьвітильце в далекому просторому полю в темну ніч.

Сьвітильце те згасло незабаром.

Він згадав, що через него дмухнула смерть злюща — тота «чорна смерть» — поломінь житя молодого чоловіка, що міг довго тїшити ся житєм і мав для кого жити.

Як се «через него»?

А так! В домі хорих він мав свій віддїл і свої комнатки; в них зберігав посуддя зі страшними прутнями, тими щиптами великої сили «чо ної смерти». Ту він робив свої дослїди з тими прутнями, вщіпляючи їх в крілики, миши і т. п. і тут мав доступ помічник-слуга. Через те він відай заразив ся і почув страшну руку хороби.

Правда, що слуга той не зовсїм слухав приписів лїкаря, не вмивав рук сильним розчином карболю й тому багато сам провинив ся, але все таки тому виновата була єго погоня за знанєм, за помочию для людий...

От і до чого ти причинив ся молодий, необачний.

Молодий слуга вмер, а вороги крикнули: доктори, лїкарі нанесли нам чуму в місто, в край! Каменем на них!

Вмер слуга, хотяй він доглядав єго сам пильнував, як ока в голові. По смерти обдрапував сам стїни комнати, в котрій слуга сконав, щоби смертоносні прутнї знищити, забезпечити людям житє. Та собі єго не забезпечив. Лїг на

Социялїсти роздають проклямациї. Одного з поліциянтів, який хотів приарештувати пропаґатора, який явно роздавав такі відозви, товпа убила на місци. Віденьска Zeit доносить з Одеси, що більша часть чорноморскої фльоти збунтувала ся і не хоче брати удїлу в операциях против «Потемкина».

Тепер показує ся, якою хибною дорогою ішла полїтика Росиї, яка казала закопувати мілїони в Порт-Артурі, Дальнім, Владивостоцї, замість пр. получити каналом через Днїпро і Двину свої оба примежні моря: Чорне з Балтийским. Однак в данїй хвилї справи дійшли до того, що так само і на Балтийскім морю майже всї російскі пристани є загрожені бунтом моряків. Кажуть, що коли правительство перед висилкою Рождественьского на Далекий Схід, з потреби рекрутувало охотників до морскої служби і визначало добру платню морякам, тодї ставило ся навмисне богато социялїстів, і они то вели так успішно свою пропаґанду між залогами, що стали можливими нинїшні бунти. З Лїбави телеґрафують до Local-Anzeiger-а, що збунтовані моряки спльондрували цїлий арсенал і здемолювали стацийний будинок. Навіть в Кронштатї, в безпосереднім сусїдстві Петербурга вибухнув грізний страйк межи моряками і заходить гроза революциї. Від кількох днїв зміцнено залогу в Петергофі, а численні арештованя межи робітниками зовсїм не причиняють ся до усмиреня анї налягання умів.

Революция в Одесї обняла не тілько пристань і місто, але і околицю. Петербурска аґенция доносить, що в цїлім миколаївскім, севастопольскім і ериваньскім окрузї оголошено военний стан. На царя мала зробити дуже пригноблююче вражінє вістка, що оголошенє военного стану в Одесї не помогло нїчого. Ба, не тілько не помогло, але там власти зовсїм безпомічні, бо над містом стоять страшні гармати «Потемкина», готові кождої хвилї до бомбардованя, а на суші між самим війском ширить ся ломанє карности, або в формі відмови стріляня до товпи, або отвертого прилученя до рабуючих бунтівників. Надто єще з доокресних сїл надтягають ватаги мужиків, воружені в вила та коси, з червоним прапором і з революцийними піснями на устах і они кидають ся до грабіжи на маґазини і приватні доми.

Шкоди, які виряджено вже в Одесї, обчислюють на поверх 100 мілїонів. Знищено всї торговельні доми над пристанию. Ушкоджено богато чужих кораблїв, між иншими також корабель австрийского «Льойда». Після звістки з Царгорода всї францускі, італїйскі, нїмецкі товариства морскої плавби здержали курс своїх кораблїв до Одеси. Те саме вчинив австрийский «Льойд». Жаданя відшкодовань за виряджені шкоди горожанам чужих держав винесуть десятки мілїонів. В тім зглядї консуляти чужих держав заповіли вже російскому правительству свою інтервенцию.

Про самі розрухи на улицях Одеси доносять телеґрами страшні річи. Приходило там до правдивої різнї, а погибших числять вже на тисячі. Вивозять їх на отвертих возах, навіть не аґноскуючи, чотири верстви за місто і там гребуть у спільні могили. Моряки з «Потемкина» проводять товпі як начальники поодиноких ґруп. При похоронах Омельчука було присутних 10.000 народа, а 10 моряків з «Потемкина» несло єго домовину. Коли при повороті віддїл війска хотів арештувати сих 10 моряків, «Потемкин» дав зразу два слїпі набої, а відтак один острий і знищив ним один приватний дім. В виду небезпечности бомбардованя, випущено арештованих моряків на волю. Они зараз приступили до орґанїзациї товпи в оружні ватаги. Населенє слухає їх і достарчає «Потемкинови» живности та амуніциї із зрабованих маґазинів та арсеналів.

Після послїдної телеґрами з Петербурга адм. Кріґер мав вже приплисти до Одеси і затопити якісь два кораблї. Чи се дотичить «Потемкина» чи може двох кораблїв власної ескадри — не каже телеґрама. Однак в виду величезних розмірів, які прибрав бунт на Чорнім морю, можна припустити, що з єго здавленєм не піде так скоро.

Хорвати а Мадяри.

Посол до державної ради і прок. теольоґії на унїверситетї в Задарі о. Періц, ось як зобразив теперішне положенє Хорватів перед одним з редакторів Wiener Allg. Zeitung:

Зір Хорватів з віденьского парляменту о безнастанно звернений на Угорщину. Мусимо рішити ся, чи маємо дати дальше себе гнобити Мадярам, чи може вже надійшла пора жадати тїсної злуки Хорвациї, Славонїї і Дальмациї до Австриї. Дня 2. вересня відбуде ся в Загребі конференция всїх хорвацких послів і від єї висліду буде зависїти дальший напрям хорвацкої полїтики. А здає ся, що до того часу і на Угорщинї так чи сяк прояснять ся відносини.

Австро-угорска монархія подібна нинї до хати, в якій тріскають стїни, а у всїх кутах тріщить. Заледви заліплять одну щілину, в иншім місци повстає друга. Репарациї тягнуть ся без кінця і тому треба рішити ся вкінци на нову будову. На Угорщинї зрозуміли се: почали будову власного дому, а що їм не достає власних сил Мадяри сягають по них до зовнїшних жерел і жадають від Корони безнастанно нових уступок, які находять ся поза рамами, створеними дуалїзмом. Мадярам не ходить вже зовсїм нинї о угорску команду, але, як менї се сказав один з угорских послів, о забезпеченє себе на всяку евентуальність. Нинїшну ситуацию Мадяри витворили навмисне, числячи на те, що міродатні чинники уступлять для сьвятого спокою, щоби тільки не довести до катастрофи.

Мадяри ішли наперед безглядно, викликуючи пересиленє за пересиленєм, так що теперішний стан вже не пересиленєм, а радше революциєю треба би назвати. Сеї ризиковної полїтики приняли ся Мадяри від часу, коли побачили, що своєю власною асиміляцийною силою не будуть в можности поглотити в себе инші народности в краю і створити одноцїльну мадярску державу.

Королївский рескрипт відрочив палату послів, а угорске правительство лявірує тепер і ловить риби в мутній водї. Погодженє коалїциї з Короною може наступити тілько на підставі компромісу. По моїй думцї Мадяри зрезиґнують з дальших жадань на точцї військовости, коли тілько у внутрішних справах одержать зовсїм свобідну руку. Чим се грозить для немадярских народностий, отже і для Хорватів, показує ся з неукриваних мадярских тенденций.

Они хотять завести мадярский язик як викладовий до всїх людових шкіл, а також виборчу реформу сего змісту, щоби виборче право прислугувало тілько знаючим угорску мову горожанам. Коли Хорвати не хочуть, щоби разом з иншими немадярскими народностями, они могли сказати про себе небавом: fuimus, — то не можуть нїяк згодити ся на такі змаганя Мадярів. Знаючи, що їм грозить і знаючи добре Мадярів, мусять Хорвати завчасу готовити ся до оборони. Мадяри, жалуючись самі на «гнет», брутально допчуть права инших народностий та майоризують їх і тому в хорвацких рядах чимраз голоснїйше проявляє ся бажанє, щоби йти з Австриєю, в якій жиють культурні народи, неспосібні до таких надужить, що кличуть о пімсту, яких безнастанно з зумною кровю допускають ся Мадяри.

Отже загребска конференция порішить, чи в будуччинї Хорвати підуть з Віднем, чи з Будапештом. Вчера нараджували ся над сим хорвацкі посли віденьского парляменту і їх погляди в сїм напрямі є подїлені. Цїлковита єдність і однодушність панує між ними тілько на точцї льояльности і вірности для пануючого дому. Династия може завсїгди числити на Хорватів. Грізьби Угорщини, що відлучить ся, не повинна династия брати поважно, бо в такім випадку всї народи відлучили би ся від неї і Мадяри остали би осібняком. В такім випадку Хорвати злучили би ся і стреміли би до злуки з Австриєю».

Як бачимо, о. Періц не упередив нїчим напрямку заповідженої на день 1. вересня конференциї хорватских послів по обох боках Литави, але дав прилюдний вираз тому антаґонїзмови против Мадярів, який зродила їх нетерпимість що також і чвертьмілїоновий руский нарід на Підкарпатю довела до страшного упадку так під економічним, як і национальним та моральним зглядом.

постіль, щоби з неї не повстати більше. Він се знає, що даремне жив, що не знайшов оружия на страшного ворога — і тепер єго ожидає в цїлій нагій своїй безсильности. Як тільки поклав ся в ліжко, знав, що за чотири або пять днїв розпрощає ся зі сьвітом і всїм, що миле, дороге і до чого душа і серце рвало ся...

Молодий товариш з недавної виправи на ворожу пошесть, вірний друг єго доглядає. Але й він сам мусить знати, як се вона — тота «смерть» — творить своє дїло. Він на собі студиює силу єї руки...

А там над столиками похилені поважні голови — там у редакцийних бюрах в містї — ведуть страшну війну, а кличем єї: доктори, лїкарі принесли нам чуму! Каменем на них!

Не бачать, як рік-річно гинуть люди від проб оружия, зготованого на людску смерть, на велику різанину сьвіта, і не кричать: Приноеять нам рушницї, гармати, ножі, кулї! Каменем на них!...

Але він хорий, не чує сего страшного бою, не знає про нїчо. Безпамять розпостерла над ним свої понурі крила...

* * *

В самітній комнатї чути стукіт. Хтось мішає спокій хорого. Ба нї! Се вірний, дорогий приятель збиває єму домовину...

Подали єї сторожі дверми тай утїкли самі. А він вкладає дорогого товариша в домовину, підкидує трісок і гиблївок, обкладає ними тлїнні останки, збиває домовину до купи, щоби добре, кріпко тримала ся...

От і прислуга для товариша!

Ви чули повістку, де повідає ся, що впав юнак в зеленому полю, а вороний заржав сумно і ямку-могилу свому другови-чоловікови копає?... Яка сила болю мусїла бути в тім інстинктовім дїланю нїмини!...

А яка може бути сила болю в того чоловіка — з чолом блискучим мислею — в того сотворіня, богатого в найширшу скалю відчувань?

А ще тодї, коли збиває домовину другови по серцю, по трудам, по любови знаня і людскости...

В послїдне дмухнув душний воздух на мертве лице молодого лїкаря, що не міг побачити сльози в оцї друга над ним похиленого нї почути плачучих з віддалї рідних своїх, нї прочитати: Каменем на них!...

Віденъ 25./X. 1898.

ВІД АДМІНІСТРАЦИЇ. При зміні півроку просимо наших Вп. Передплатників о скоре відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостий та о приєднуванє нам нових передплатників.

Новинки.

— **Календар.** В недїлю: руско-кат: Пр. Евх.; римо-кат: Пос. П. Д. М. — В понедїлок: руско кат.: Методия; римо-кат.: Гелїодора. — Ві второк: руско-кат.: Юлїяна еп.; римо-кат.: Фільомени.

— **Є. Ексц. Митрополит Шептицкий** виїздить зі Львова на довший час, імовірно по конець вересня с. р.

— **До відомости ВПр. Митрополичого Ординарията.** Як довідуємо ся з певного жерела, зарядили військові власти, на день 7. липня, в сьвято різдва св. Йоана, головні вправи в стріляню для 15. полку. З огляду, що сей полк в двох третих частях рекрутує ся з Русинів, просимо ВПр. Ординарият, щоби зволив віднести ся до головної команди з увагою, що се сьвято є у нас рівнозначне з иншими сьвятами. Додаємо,

що минувшого року такі самі вправи відбувались рівнож в се сьвято.

— **Тов. ім. Котляревского** не має щастя... до своїх власних членів. Розвинувши особливо послїдного року ширшу діяльність виставленєм трех премієр виробленими вже аматорскими силами — могло надїяти ся, що для полагодженя важних внутрішних справ, єго члени зволять зійти ся на надзвичайні загальні збори. Тимчасом не тілько перший раз, але і другий раз не було вимаганого статутом числа 30 членів і збори знов не могли відбути ся. Се вже непростима байдужність, тим більше, що рівночасно було заповіджене уконституованє „комісиї задля придбаня репертуару", яка поставила собі метою розвій рускої драматичної лїтератури так в оригінальних творах, як і добрих переводах чужих архитворів. Деж тут те заінтересованє театром, про яке так богато говорить ся під добу! Вчасна пора (5. год. по полудни) і томляча спека не зможе тут нікого виправдати. Мимо того виділ товариства повинен на будуче назначувати всякі свої сходини на пізнїйшу годину, щоби симпатичне товариство через абсенциї почасти занятих, почасти вигідних членів не було наражене на застій своїх адмінїстрацийних справ.

— **Вступні іспити** до І. кляси рускої (академічної) ґімназиї у Львові будуть відбувати ся дня 15 липня перед фериями і дня 1. і 2. вересня по фериях. Родичі (зглядно опікуни) мають зголошувати своїх синів (зглядно пупілїв) до того іспиту день або два дни перед днем іспиту в канцеляриї дирекциї і предложити: 1) метрику хрещеня (конечно), 2) сьвідоцтво шкільне з IV. кляси народної школи, 3) посьвідченє щіпленя або відновленя віспи. Приватисти не потребують предкладати сьвідоцтва з народної школи. Близші інформациї подає оповіщенє на чорній таблици на 2. поверсї перед канцеляриєю.

— **Завтрішна прогулька** на Чортівску скалу заповідає ся вельми численно. Просимо учасників точно примінити ся до поданих нами у вчерашнім „Руслані" заміток, а передовсїм не спізнити ся. — *Комітет.*

— **Затвердженє вибору.** Цїсар затвердив вибір о. Корнила Мандичевского гр.-кат. пароха і крилошанина в Надвірній на маршалка, а Макс. Шишковского, ц. к. управителя лїсів державних в Надвірній, на заступника маршалка ради повітової в Надвірній.

— **Хлопске віче в Перемишли** відбуде ся заходом українськоі перемиской молодїжи в день Рождества св. Івана Хрестителя (в пятницю дня 7. липня) о год. 22. в полудне в сали «Народного Дому». Всїх селян перемиской землї просимо явитись на тім вічу як найчисленнїйше. — За комітет: *І. Боцюрків*, канд. адв. *П. Войтович*, канд адв.

— **Віче в Збаражи** відбуде ся дня 7. с. м. о 1. год. по полудни в маґістрацкім будинку.

— **З Бережан.** Загальні збори членів «Народного Дому» в Бережанах будуть дня 15. с. м. о $2^1/_2$ год. по пол. в салї «Надїя».

— **Фестин в Тернополи** відбуде ся завтра в недїлю в міскім огороді. Проґрама богата і нова. Початок о 4. год. по полудни. Вступ 40 с, для селян і дїтий 20 с. Дохід призначений на будову дому місцевого «Сокола».

— **З Перемишля.** Дня 7. липня с. р. відбуде ся заходом українськоі перемиской молодїжи великий концерт. Проґраму подамо в слїдуючім числї. — Білєтів вступу можна скорше набути в Народній Торговли. — *І. Боцюрків*, канд. адв. *П. Войтович*, канд. адв.

— **Драмат. Товариство ім. Ів. Котляревского** одержало від д. М. Лисенка подяку за іменованє єго з нагоди ювілею почетним членом сего товариства, яка звучить: Високодостойний Зборе! З сердечним узнанєм прийняв я од Високого Товариства наіменування Почестного Члена свого Товариства. Радїю цїлим серцем, що мої працї на полї збирання й розвою піснї народньої знайшли таке узнання для мене. Складаю щиру вдячність і глибоке шанування моє Високому Товариству. *Микола Лисенко.* Київ, 3. червня 1905 року.

— **Львівский унїверситет** числить в сїм лїтнім півроцї 2730 слухачів, а в тім числї 145 женщин. На поодиноких виділих число слухачів представляє ся ось як: богословє: 512 звич. і 70 надзвичайних слухачів; права: 1321 звич. і 22 надзвич слухачів; медицина: 86 звич. слухачів, 9 звич. слухачок а 4 надзв. слухачки; фільософія: 717 звич. слухачів, а між тими 33 звич. слухачок, 136 надзв. слухачів, в тім числї 92 женщин, дальше 1 госпітант, 6 госпітанток, 30 фармацевтів і 1 фармацетвка. Після народности є: Поляків 1952. Русинів 749, Нїмців 11, Чехів 2, Словак 1, Мадяр 1, Румун 1 і 14 инших народностий. Після віроісповіданя є: римо-кат. 1345, гр.-кат. 762, мойсеєв. 597, протестантів 14, вірм.-кат. 4, гр.-ориент. 2, инших віроісп. 1, безвіроісповідних 5.

— **З Виділу „Вакацийних осель"** у Львові. Яко додаток до онодїшного конкурсу оголошує ся, що поданя о принятє учениць до осель в Милованю коло Станиславова належить вносити до Виділу «Осель» на руки о. Т. Лежогубского, ул. Сикстуска ч. 47, а о близші поясненя належить зголосити ся до канцеляриї школи ім. Шевченка ул. Сикстуска 47 в понедїлок с. є 3. липня по полудни від год. 4—5. Першеньство до принятя мають учениці з руских шкіл з добрим поступом.

— **Іспит зрілости** відбув ся в днях 16. до 24. в рускій ґімназиї в Перемишли. Сьвідоцтво зрілости одержали: Баконий Кароль, Березовский Вол., Білик Іван, Царевич Мих., Ціцімірский Іван, Гапяк Антін, Гасюк Стапан, Яремкович Петро (з відзн.), Ковагір Степ., Котес Кость, Кобринович Вол., Курій Дмитро, Любинецкий Ром., Лапічак Віктор, Лисик Пав., Ольховий Мих., Петик Ів., Пацула Андр., Присташ Теод. (екстер.) Пшепюрский Йосиф, Райнерович Йос., Селезїнка Яр., Симко Мих., Січиньский Миросл. (з відзн.), Смулка Клемент., Швебер Ілия, Туна Мик., Вергун Т., (з відзн.), Виняр Микита, Нахідний Мих. Шістьох абітуриєнтів одержало поправку, двох репробовано.

Іспить зрілости в золочівскій ґімназиї відбув ся в днях від 24. до 28. с. м. під проводом інсп. Дворского. Іспит здали: Артур Білецкий, Каз. Цьвічиньский, Ольґерд Гурка (з відзн.), Ст. Гордзієвский, Матій Ґрубер (з відзн.), Фрайфель Ґрубер, Озия Ґрубер (з відзн.), Озия Китай, Лейзор Кноль, Роман Конашевич, Гуґо Кудерна, Ілия Макух, Каз. Пильшак, Мойсей Редиш, Рубін Шваґер (з відзн.), Тимомей Сембай і Яків Тіргавс. Поправку дістало 3 учеників, репробовано 1 екстерніста.

— **Конкурс.** Виділ філії Руского Тов. педаґоґ. в Станиславові подає отсим до відома, що на рік 1905/906 прийме до бурси 56 вихованців, що ходити муть до ґімназиї, школи реальної, семінариї і шкіл народних. Условія принятя: 1) Отець чи опікун вихованця має бути членом Тов. педаґоґічного; 2) за удержанє має платити ся найменше 16 К місячно з гори, на що отець чи опікун зложить письменну заяву; 3) На інвентар і пранє треба зложити 8 К за цїлий рік; 4) кождий вихованець має мати: 6 пар біля, 3 ручники, 6 хустинок до носа, 6 пар скарпиток, сїнник, 3 простирала, подушку, 3 пішевки, коц або ковдру з 3 простирала і покривало порядне; 5) вихованцї будуть мати опіку, харч, мешканє і нагляд в науцї. До прошеня, котре треба прислати найдальше 10. липня с. р на руки Вп. Пр. Рибчука, проф. ґімн. ул. Коперника ч. 17, треба доложити: а) сьвідоцтво убожества, б) заяву що до точної платнї, в) сьвідоцтво шкільне з добрим поступом можна будэ доложити по 15. липня. — *Від Виділу філії Руского Тов. педаґоґічного в Станиславові.*

— **З львівскої архіепархії.** Канонїчну інституцию одержали оо.: Юлїян Твардиєвич на Лопянку і Евстах Данилевич на Розгадів. Парох. сотрудниками назначені оо.: Василь Паньків в Словитї, Николай Кравців в Боратинї і Лонгин Туркевич в Гущанках. Завідательство в Підгірцях одержав о. Іван Пачовский. О. Андрій Дольницкий візваний до канон. інституциї на Скваряву. Від конкурсового іспиту увільнені оо.: Евстах Качмарский з Славска, Семен Березовский з Добростан, Корнило Дудикевич з Кропивника, Іван Давидович зі Львова, Олександер Данилович з Нестанич, Яків Вергановский з Київця і Іван Кузьмович з Брухович. Завідателем роздїльского деканата іменований о. Любомир Зарицкий, парох в Устю, а завідателем болехівского деканата о. Теофіль Горникович, парох в Гошеві

Всячина.

— **Що варта людске житє?** Жінка реставратора Орталї підчас їзди зелїзницею з Парижа до Родез погибла при зударі того поїзду з другим. Реставратор зажадав судово від заряду зелїзницї відшкодоваия за жінку в квотї 80.000 франків. Онодї суд порішив сю справу і признав мужови 12.000 фр. відшкодованя, бо на таку квоту оцїнив вартість жінки для мужа. Крім того заряд зелїзницї має платити одинокій дочцї Орталї по 600 фр. річної ренти аж до єї повнолїтности.

—**Самоходи в рільництві.** Спорт автомобільний постепенно починає що раз більше знаходити практичне приміненє і що раз більше розширює поле своєї діяльности; самоїзди особові, тягарові, військові надають ся вже тепер до всїх доріг, а в послїдних часах роблять ся проби до приміненя їх і при рільництві. І так нафтовий самохід, помислу Дан. Альбоне з Анґлії, підчас минулого лїта працював і підчас орки і підчас жнив, везучи за собою дві жниварки, на годину зуживав 6·85 лїтри нафти а зжинав 1 морґ. Самохід заосмотрено в відповідні ріжнородні прилади і уживано до провадженя всїх господарских машин. Льокомотиви парові були за дорогі не лишень длятого, що богато коштували, але і тому, що довгий час стояли безчинно. Самохід сей коштує вправдї також 300 фунтів штерл. але зимою молодить, перевозить молотїлку з місця на місце, запряжений до возів перевозить збіже до шпіхлїря; весною і восени оре, підкладає, валує, а лїтом жне збіже. Єсли зважимо, що, кошти відповідного інвентаря пересїчного господаря в неробочі днї поїдають після найновійших обрахунків майже весь дохід з орних ґрунтів сегож господаря, то зрозуміємо, яку велику будучність перед собою мають такі самоходи в рільництві, розуміє ся не у наших однозагонових господарів.

— **Російскі полонники.** Японцї взяли загалом по день 30. цьвітня 60.291 Росиян до неволї. Між полоненими є 10 ґенералів, 70 штабових офіцирів, 884 рядових офіцирів, 8.559 підофіцирів і 50.768 рядових.

— **Обезпечуйте засїви від граду.** Трудно приходить ся чоловікови обробити та засїяти землю. А як се вже зробив, то віддихає легко та все дивить ся до неба, просить, щоб Бог єго не опускав. Засїви сходять, ростуть, а люди, як рій, ідуть на поле сапати або полоти. Як веремє добре, то ростини зачинають достигати і хлїборобови аж душа радує ся. Наші селяни по більшій части є хлїборобами т. є вони управляють більше ростини, менше трудять ся випасом худоби. Томуж то їх радість, як поле зародить. Але що ту нераз лучає ся. Вся надія може в кількох мінутах пропасти. Прийдуть громи, а за ними град і от на млї ока робота знищена. Люди наші підчас граду виносять лопати, кочерги, тичуть шутку і т. д. тай ще вірять, що є деякі люди, що знають відвертати град. Час би був. щоб таким забобонам вже раз конець зробити. Лопата, кочерга, чи там инший якийсь предмет не може нїколи помочи від граду, тай нема таких людий, що були би в силї перемогти міць Божу. Найлїпше є, як люди засїви обезпечуть від граду. А то робить ся так: насамперед треба собі вирахувати, який видаток може вам принести се або то поле, перерахувати се на гроші, які можнаб в осени дістати за насїнє, солому, бураки і т. д., а на таку суму, що вам випаде, обезпечити. Обезпечувати належить лише через Тов-о «Днїстер».

— **Катальоґ природописно-математичних наук.** В 1893 р. піддало королївске товариство наук в Анґлії гадку зревідувати і доповнити катальоґ наук природописно-математичних, який вже давнїйше (в р. 1884) почав виходити, катальоґ сей вийшов в 12 томах і обіймає бібліоґрафію від 1800 до 1883 р., а опісля принагідно доповняв ся. Товариство наук рішило віддати ревізию і скомплєтованє катальоґу в руки межинародної комісиї і вже в р. 1896 зібрала ся в Льондонї комісия зложена з представителїв 21 держав, яка і приступила від р. 1901. до публїкациї межинародного катальоґу (нинї функционує 21 бюр частних, одно в кождій державі). Катальоґ сей виходить в Льондонї подїлений на 17 частий (математика, механїка, фізика, хемія, астрономія метеорольоґія, мінеральоґія, ґеольоґія і т. д.), всї поясненя, уваги і т. п. виходять в чотирох мовах: анґлїйскій, францускій, нїмецкій і італїйскій. Приближено бібліоґрафія наук математично-природописних зростає річно о 120.000 чисел. З дотепер оголошених заголовків праць наукових в катальозї показуєсь, що перше місце занимає Нїмеччина (147.000 чисел), далї Франция (.7.000), Анґлїя (43.000) Росия (21.000), Італїя (13.000), Голяндия (6.700), Австрия (6.400). Праць польских авторів є 3 492, та з сего лиш 1.562 оголошено в мові польскій. А руских? Годї припустити — пише в тій справі »Учитель»—що ми є крайні нуждарі, що нїчого у нас нема, та наука обмежає ся на великій териториї України лиш до етноґрафії, історії та фільольоґії. Труди наших земляків гинуть без слїду або серед праць російских, або польских або нїмецких і и., а нема кому упімнути ся за ними; і наші учені фіґурують серед лїтератури наукової всесьвітної все яко члени чужих суспільностий, а не нашої. Впадає в око і се, що не одні наші мужі, що за молоду давали як найкрасші надії для нашої рідної суспільности, що оголошували в чужих мовах оригінальні розвідки, які стрічали ся з признанєм сфер наукових, за якийсь час мовкнуть і про них і слїд гине. І ся проява, хоч і як сумна, однак вповнї зрозуміла. Серед наших обставин, де руске походженє уважає ся за щось низшого, де Русина підозріває ся Бог зна о що і добачує ся полїтику там, де єї нема, де талановитий молодий чоловік не найде попертя своєї працї анї у чужих, анї у своїх, де у нас наукова робота обмежена на одно наукове товариство і то par excellence історично-етноґрафічне, де у нас нема анї шкіл висших, анї меценатів наук, анї фахових орґанів наукових, анї навіть слїду атмосфери наукової, та де кождий nolens volens всї найкрасші сили своєї молодости мусить посьвятити журбі про хлїб насущний, там про самостійні працї природописні й бесїди не може бути. І тому то ясний стане може факт, чому молоді люди, що оголошували в часї студий унїверситетских поважні розвідки, серед тяжкої працї насущної мовкнуть, марнїють і пропадають для науки. А що то дїє ся так не лиш у нас, бачимо і у Поляків, де з 3.492 робіт лиш 1.562 оголошено по польски. Більшість праць оголошують молоді люди в чужих мовах в часї студий унїверситетских, виробляють собі певне імя в науцї, а потому серед борби житєвої мовкнуть, а лиш мала часть лїпше

ситуованих (як професори університету) не потребує дбати про хліб насущний і може трудитись і дальше для науки.

Посмертні † оповістки.

— **Іван Кмить**, урядник зелізниці, упокоїв ся по довгій недузї в Шегинях дня 25. червня с. р. в 24. році житя. В. є. п.!

Телеґрами

з дня 1. липня.

Відень. Цїсар переніс краєвого президента Шлезка, ґр. Йосифа Туна, на власну просьбу в стан супочинку і надїлив єго великою лентою ордеру Франц Йосифа.

Відень. Wiener Ztg. оголошує санкционовану цїсарем буджетову провізорию до кінця року 1905.

Будапешт. Бар. Феєрвари вислав до Кошута лист з запрошенєм провідників опозициї до переговорів.

Християнія. Мінїстерство війни заперечує вісти про мобілїзацию шведскої армії, та подає, що військові маневри, які тепер відбувають ся, є звичайними дорічними вправами.

Вашинґтон. Америк. консуль доносить з Одеси: Вчера в полудне прибула ту ескадра з Севастополя. Залога «Кн. Потемкина» сейчас піддала ся, не даючи нї одного стрілу.

Петербург. Вийшов царский указ, на основі якого має ся перевести мобілїзацию в 124 повітах.

Colosseum
в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 16. до 1. липня 1905.

Нова сензацийна проґрама.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В недїлї і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і о 8. год вечером, Що пятниці **High-Life** представленє. Білєти вчаснїйше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9 З купленим білєтом на фотелї, льожі і І-рядні крісла можна їхати даром на представленє омнїбусами Кольосею, які ждуть коло Віденьскої Каварнї.

Ярослав Лопатиньский.

Русалка,

вальс на фортепян.

— Цїна 2 К; голоси на орхерстру 3 К. —

Моя думо...

Слова І. Гаврилюка.

Пісня про сопран або тенор. — Цїна 1 К.

Набути можнТ у всїх книгарнях; головний склад в Книгарни товариства ім. Шевченка у Львові ул. Театральна ч. 1.

Композициї Ярославенка на фортепян

»ЛЮБОЩІ«

вальцї по К 1·50

І-ший Народний Марш

по К 1·00

продають ся по всїх книгарнях у **Львові** і в **Перемишлї**, в **Станиславові** у Штавдахера, в **Чернівцях** у Пардїнього і в **Коломиї** у Оренштайна.

(5—10)

Всї календарі і часописи можна набувати в »Сокільскім Базарі«.

Всїлякі

КУПОНИ

і

вильосовані

цїнні папері

виплачує без потрученя провізиї або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного.

Важке для інтересованих.

По цїнах наймірнїйших і найлїпшої якости продаємо і доставляємо всякі **материяли** як також **фабричні вироби потрібні до будови.** В заступстві доставляємо до будови печий кафлевих або камінчикових »побільшувач тепла«.

Кредитова Спілка будівничих ул. Третого Мая ч. 7. у Львові.

Тутки і паперці СОКІЛ **можна набувати в „Сокільскім Базарі“ у Львові і у всїх торговлях в краю.**

Стация почтова телеґр. і зелїзн. Unterthemenau.

Річний оборот поверх 3.000 ваґонів.

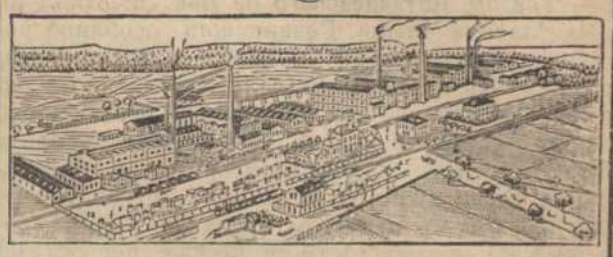

Унтертеменауска фабрика виробів з глини

ІВАНА князя ЛІХТЕНШТАЙНА

в Unterthemenau bei Lundenburg, поручає:

гарні плини кафлеві всякого рода і витривалости на хідники, двірцї, стайнї, подвіря і т. п., дальше **плити мозаікові** в тисячах десенїв від найпростїйшого до найбогатшого виконаня (річна продукция 15 мілїонів плит) для церков, шкіл, фабрик і т. д., подвійно **поливані камінні рури, комини, ремізові рури, поливані цеґли** (сухопрасовані з найвисшою витревалостию для пальових будівель, мокро прасовані для будови каналів), **плити до викладаня стїн і фасад, блискучі плити, дахівки** всякого рода, натуральної краски і поливані у всїх барвах, **рури до дренованя, кафлї до печий.**

Ілюстровані цїнники даром і оплатно.

Число робітників 700.

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка

у Львові (ул. Театральна ч. 1) повідомляє, що має на складї отсї новини: **II том „Історії України-Руси“ Грушівского**, II. вид. брош. 7·50 К, опр. в полотно 8·90 К, опр. в півшкірок 10 К, **Лепкого „В горах“** гарно оправні по 2 К, **„За красою“**, альманах в честь Кобилянської, брош. 3 К, опр. 4 К. — При замовленю оправлених книжок просимо подавати, якої краски має бути оправа.

Розклад зелїзничих поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-европейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6·00	з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Хирова	6·15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6·10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Делятина (чер. Коломию 1/6—30/9 вкл. в нед. і сьвята), Керезмезе	6·30	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Гусятина,
		7·30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7·30	з Рави рускої, Сокаля	6·55	до Яворова
7·20	з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів	**8·25**	**посп.** до Кракова, Відня, Берлїна, Праги,
7·29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	8·35	до Кракова, Відня, Праги, Осьвенцїма
7·50	з Рави рускої, Сокаля	9·00	до Самбора, Хирова Івонича, Н. Санча,
8·05	з Станиславова, Жидачева	10·55	до Іцкан, Калуша, Потутор
8·15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	9·20	до Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів, Делятина, Залїщик
8·18	з Яворова		
8·50	з Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги	11·10	до Белзця, Сокаля, Любачева
11·45	з Ярослава, Стрия, Борислава	**2·00**	**посп.** до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Залїщик, Гусятина
10·35	з Ряшева, Лавочного, Калуша, Любачева		
11·05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	**2·40**	**посп.** Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмезе
11·55	з Підволочиск, Гусятина, Копичинець, Козови		
1·30	**посп.** з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Н. Санча	**2·50**	**посп.** до Кракова, Відня, Берлїна, Праги
1·40	**посп.** з Іцкан, Чорткова, Калуша, Залїщик, Кіц-	2·55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
11·50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	4·10	до Ряшева, Любачева, Хирова.
2·30	**посп.** з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець, Козови	4·20	до Самбора, Хирова, Сянока
		5·58	до Яворова
3·45	з Стрия, Тухлї (15/6—30/9), Сколього (1/5—30/9)	5·50	до Коломиї, Жидачева, Керезмезе (1/5—30/9)
4·32	з Яворова		
5·00	з Сокаля, Белзця, Любачева	6·35	до Кракова, Відня, Берлина, Варшави, Праги,
5·25	з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Осьвенцїма	6·25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5·45	з Іцкан, Жидачова, Калуша, Новоселицї	7·30	до Рави рускої
		9·00	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів
8·40	**посп.** з Кракова. Відня, Берлина, Праги, Івонича	10·05	до Перемишля (1/5—30/9 вкл.), Хирова, Івонича
9·10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10·40	до Іцкан, Чорткова, Залїщик, Делятина, Сучави
9·50	з Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги	10·55	до Самбора, Хирова, Закопаного
9·20	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	11,00	до Кракова Відня, Вроцлава, Варшави
10·20	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Залїщик, Скали, Іваня пустого, Гусятина	11·05	до Підволочиск Іваня п., Скали, Гусятина, Потутор
10·50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,	11·10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
12·20	**посп.** з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Залїщик	**12·45**	**посп.** до Кракова, Відня. Берлїна, Варшави, Праги
2·31	**посп.** з Кракова, Берлїна, Варшави, Відня, Праги	**2·51**	**посп.** до Іцкан, Керезмезе (від 1/5—30/9), Калуша
		4·15	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берлїна, Праги,
	на дворець „Підзамче“		**з двірця „Підзамче“**
7·00	з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів	6·43	до Підволочиск, Бродів, Київа, Одеси, Гусятина
2·15	**посп.** з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів,	11·15	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Потутор
5·15	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Залїщик, Потутор, Іваня пустого, Скали, Гусятина, Грималова	**2·13**	**посп.** Підволочиск, Бродів, Київа, Одеси, Гусятина
10·02	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець Чорткова, Залїщик, Іваня п., Скали, Гусятина	9·21	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів

ПОЇЗДИ ЛЬОКАЛЬНІ.

Приходять на головний дворець:

з Брухович від 14/5 вкл. 10/9 6·50, 7·50 рано, 9·55 передполуд. (тілько в недїлї і римо-кат. сьвята), 1·46 попол. (тілько в недїлї і р.-кат. сьвята); 3·05, 4·16, 5·00 попол., 7·41, 8·55 вечером.

з Янова 8·18 рано, 1·15, попол. (від 1/5 до 30/9 вкл.), 4·32 попол., 8·45 вечером (від 14/5 до 10/9 вкл.) і 9·25 вечером (від 14/5 до 10/9 тілько що недїлї і сьвята).

зі Ширця 10·10 вечер (від 1/6 до 10/9 вкл. в недїлї і сьвята).

з Любіня 10·10 вечером (від 14/5 до 10/9 вкл. що недїлї і сьвята).

Відходять з головного двірця:

до Брухович (від 14/5 до 10/9 вкл. 5·50 рано, 8·30 рано (тілько що недїлї і сьвята р.-кат.); 12·30 попол. (тілько що недїлї і сьвята р.-кат.), 2·10, 3·20 попол. 6·10, 7·30 і 7·55 веч.).

до Рави рускої 11·15 в ночи кождої недїлї.

до Янова 6·55 рано, 9·15 передпол., (від 1/5 до 30/9 вкл.) 1·35 попол. (від 14/5 до 10/9 вкл. в недїлї і сьвята). 3·08 попол. (від 14/5 до 30/9 вкл.) і 5·58 пополудни,

до Щирця 1·55 попол. (від 1/6 до 10/9 вкл. в недїлї і сьвята)

до Любіня вел. 2·15 попол. (14/5 до 10/9 вкл. в нед. і сьвят.

ЗАМІТКА: Час середно-европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12. год. 36 мін. часу львівского. — Нічні години від 6. вечер до 5·59 рано обведено рамками. — Звичайні білєти їзди як і всякі инші білєти, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містовім бюрі ц. к. держ. зелїзниць, Пасаж Гавсмана ч. 9.

Видає і відповідає за редакцию: **Лев Лопатиньский.**

З друкарнї В. А. Шийковского.